

Advokatfirman Hammar
Att: Kristian Andersson
Box 154
451 16 UDDEVALLA

Såsom ombud för:
Sveriges Camping- & Stugföretagares
Riksförbund

Beslut efter tillsyn enligt inkassolagen (1974:182), kreditupplysningslagen (1973:1173) och personuppgiftslagen (1998:204)

Datainspektionens beslut

Datainspektionen konstaterar att Sveriges Camping- & Stugföretagares Riksförbund (SCR) bedriver sådan kreditupplysningsverksamhet som enligt kreditupplysningslagen (1973:1117) endast får bedrivas efter tillstånd av Datainspektionen. Eftersom SCR saknar sådant tillstånd föreläggs förbundet att upphöra med den otillåtna kreditupplysningsverksamheten. Datainspektionen kommer att följa upp ärendet.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har genom en tidningsartikel uppmärksammats på att SCR i s.k. spärrlistor har sammanställt personuppgifter om personer som har uppfört sig olämpligt och personer som inte har betalat.

Datainspektionen har inlett tillsyn mot SCR, som har yttrat sig.

SCR:s yttrande

Av SCR:s yttrande framgår i huvudsak följande.

SCR biträder sina medlemsföretag med vissa administrativa system och rutiner. En mindre del av detta består i att SCR sammanställer och distribuerar uppgifter som medlemsföretag rapporterar in om, dels campinggäster som lämnat campingplatser utan att betala, dels gäster som misskött sig under vistelse på campingplatser.

SCR har ett försäkringsliknande system där SCR utger viss ersättning till medlemsföretag som råkat ut för gäster som lämnat campingplats utan att betala, varefter SCR inträder som borgenär i fordringsförhållandet. Som ett led i denna hantering rapporterar berört medlemsföretag manuellt på en pappersblankett in uppgifter om fordringsförhållandet till SCR. Uppgifterna lagras av SCR i en

särskild databas och används i första hand för hantering av betalningsanspråket. SCR anser inte att denna hantering utgör inkassoverksamhet enligt inkassolagen eftersom SCR inte hanterar betalningsanspråket på annat sätt än genom en enkel betalningspåminnelse utan annan påtryckning än angivande av en bestämd tid inom vilken SCR önskar erhålla betalning eller att fordringen om den inte betalas kommer att överlämnas till av SCR anlita inkassoföretag.

SCR använder även de uppgifter som lagras i databasen för att årligen sammanställa en spärrlista avseende de personer som smitit från betalning. Spärrlistan skapas i ett separat dataprogram och innehåller campingkortsnummer, födelsedatum, efternamn, förnamn och adress. Uppgifterna för personer som flera gånger underlåtit betalning är angivna i fet stil. Nu gällande lista gäller för perioden 050516-060531 och avser personer som smitit under åren 2003-2004. Listan distribueras till medlemsföretagen i pappersform. Det anges i handlingen att den inte får kopieras eller spridas på annat sätt.

SCR för också noteringar om gäster som misskött sig på campingplatser, för upprättande av vad som kallas ”campingvärdarnas egen spärrlista”. Rapportering sker genom att medlemsföretag på en särskild pappersblankett anger uppgifter om vederbörande gäst i form av personnummer, campingkortsnummer, namn och adress. Därutöver anges också på vilket sätt gästen misskött sig. SCR upprättar årligen en spärrlista i ett separat dataprogram. Av listan framgår uppgifter om gästens namn, födelsedatum och adress. Vidare anges under rubriken noteringar orsaken till att gästen förts upp på listan. Slutligen anges den campingplats som rapporterat förhållandet. Notering av misskötsamhet kan t.ex. vara bristande betalning eller överträdelse av ordningsregler. Det noteras även vad som utgör faktiska iakttagelser om personernas handlande eller uppgifter från andra om sådana iakttagelser. Även om det handlande som beskrivs i och för sig skulle kunna utgöra lagöverträdelse, kan noteringarna inte i sig anses utgöra behandling av personuppgifter om lagöverträdelse i den mening som avses i 21 § personuppgiftslagen. Uppgifterna har i alla fall inte kvalificerats till att avse något specifikt brott. I inget fall noteras känsliga personuppgifter enligt 13 § personuppgiftslagen.

Syftet med spärrlistorna är att ge medlemsföretagen ett redskap för att undvika kundrelationer som kan vara negativa för den näringsverksamhet som företagen bedriver. Behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att ett ändamål som rör ett berättigat intresse hos SCR:s medlemsföretag, till vilka personuppgifter lämnas ut, ska kunna tillgodoses. SCR anser inte att uppgifterna på spärrlistorna utgör kreditupplysningsverksamhet enligt kreditupplysningslagen. Genom listan vidareförmedlar SCR upplysningar som erhållits från medlemsföretag att vissa personer lämnat en ansluten anläggning utan att betala. SCR gör ingen egen bedömning av de listade personernas kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. Verksamheten bedrivs i relativt liten omfattning. Listan skickas ut årligen till medlemsföretagen och omfattar ett begränsat antal personer. Upplysningar lämnas endast sporadiskt inom ramen för annan verksamhet som SCR bedriver.

SCR avser att utarbeta mer preciserade interna riktlinjer på området, till säkrande av att dess behandling av personuppgifter i allt sker på ett lagligt och kor-

rekt sätt och i enlighet med god sed. SCR har beslutat att för egen del med omedelbar verkan upphöra med all aktiv behandling av personuppgifter i anslutning till spärllistor till dess arbetet med att upprätta riktlinjer har slutförts, dock att de uppgifter som redan lagrats tills vidare inte utplånas utan ligger kvar i SCR:s databas.

Skäl för beslutet

Inkassolagen

Av 1 § inkassolagen (1974:182) framgår att lagen gäller indrivning av egen eller annans fordran genom krav eller annan inkassoåtgärd (inkassoverksamhet). Med inkassoåtgärd förstås åtgärd som innebär annan påtryckning på gäldenären än angivande av tid för betalning eller uppgift om att fordringen, om den inte betalas, kommer att överlämnas till någon annan för inkasso. Av 2 § inkassolagen framgår att inkassoverksamhet som avser indrivning av fordringar för annans räkning eller fordringar som har övertagits för indrivning endast får bedrivas efter tillstånd av Datainspektionen.

SCR inträder i vissa fall som borgenär i fordringsförhållandet då gäster lämnat en campingplats utan att betala och hanterar därefter betalningsanspråket. SCR hanterar inte betalningsanspråket på annat sätt än genom en enkel betalningspåminnelse utan annan påtryckning än angivande av en bestämd tid inom vilken SCR önskar erhålla betalning eller att fordringen om den inte betalas kommer att överlämnas till av SCR anlitat inkassoföretag. Detta utgör inte sådan inkassoåtgärd som innebär att SCR:s verksamhet i denna del utgör inkassoverksamhet. Inkassolagen är därmed inte tillämplig och något tillstånd enligt inkassolagen krävs därför inte för verksamheten.

Kreditupplysningslagen

Av 1 § kreditupplysningslagen (1973:1173) framgår att lagen gäller för sådan kreditupplysningsverksamhet som innebär att någon, utom i enstaka fall, lämnar kreditupplysning mot ersättning eller som ett led i näringsverksamhet. Med kreditupplysning avses enligt 2 § kreditupplysningslagen uppgifter, omdömen eller råd som lämnas till ledning för bedömning av någon annans kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. Kreditupplysningsverksamhet får enligt lagens 3 § bedrivas endast efter tillstånd av Datainspektionen.

SCR behandlar personuppgifter i två olika spärllistor som distribueras till medlemsföretagen. Listorna innehåller uppgifter om personer som smitit från betalning eller på annat sätt misskött sig. Ändamålet med att sprida denna information till medlemsföretagen är att ge företagen ett redskap för att undvika negativa kundrelationer. Såsom Datainspektionen uppfattar syftet med spärllistorna är detta att varna medlemsföretagen från att träffa avtal med de personer som finns omnämnda på listan eftersom detta kan utgöra en ekonomisk risk. Uppgifterna utgör därmed sådana uppgifter, omdömen eller råd som lämnas till ledning för berörda personers kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende och informationen är därför att betrakta som kreditupplysningar enligt 2 § kreditupplysningslagen.

SCR har anfört att verksamheten är av relativt obetydlig omfattning, att den omfattar ett begränsat antal personer samt att upplysningar endast lämnas sporadiskt inom ramen för annan verksamhet som SCR bedriver och menar därför att SCR inte bedriver sådan kreditupplysningsverksamhet som avses i kreditupplysningslagen. Av lagens förarbeten (prop. 1980/81:10 s. 119) framgår dock att lagen omfattar sådan kreditupplysningservice som lämnas t.ex. av branschföreningar och liknande företagsorganisationer. Den del SCR:s verksamhet som innebär att förbundet förser sina medlemsföretag med information om kunders bristande betalning eller misskötsamhet (kreditupplysningar) utgör därför enligt Datainspektionen bedömning sådan kreditupplysningsverksamhet som avses i kreditupplysningslagen och som enligt 3 § endast får bedrivas efter tillstånd från Datainspektionen. Eftersom sådant tillstånd saknas föreläggs SCR att upphöra med distributionen av spärrlistorna till medlemsföretagen.

Personuppgiftslagen

Den behandling av personuppgifter om bristande betalning som SCR utför i syfte att hantera betalningsanspråken omfattas av personuppgiftslagens (1998:204) regler. Den som är personuppgiftsansvarig måste alltid iaktta de grundläggande kraven på behandling av personuppgifter som anges i 9 § personuppgiftslagen och även ta ställning till om behandlingen över huvud taget är tillåten enligt 10 § personuppgiftslagen. Av 9 § framgår bl.a. att personuppgifter bara får behandlas för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål, att personuppgifterna därefter inte får behandlas för något ändamål som är oförenligt med ändamålet, att inte fler personuppgifter får behandlas än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet och att uppgifterna inte förbevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Av 10 § personuppgiftslagen framgår bl.a. av punkten a) att personuppgifter får behandlas utan de registrerades samtycke om behandlingen är nödvändig för att ett avtal med den registrerade ska kunna fullgöras. Behandling av så kallade brottsuppgifter är som huvudregel förbjuden för andra än myndigheter enligt 21 § personuppgiftslagen om inte något av undantagen från detta förbud, som anges i Datainspektionens föreskrifter, DIFS 1998:3, är tillämpligt.

Eftersom SCR inträder som borgenär i fordringsförhållandet är det nödvändigt för SCR att behandla de uppgifter om fordringsförhållandet som behövs för att kunna hantera betalningsanspråket, d.v.s. fullgöra avtalet med den registrerade. Behandlingen av de uppgifter som är nödvändiga för detta ändamål är därmed tillåten med stöd av 10 § punkten a) personuppgiftslagen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis konstaterar Datainspektionen följande. SCR bedriver inte sådan inkassoverksamhet som avses i inkassolagen och som kräver Datainspektionens tillstånd. SCR får inte samla in personuppgifter från medlemsföretagen i syfte att upprätta och lämna ut spärrlistor med uppgifter om gäster som underlåtit att betala eller som misskött sig på campingplatser. Den behandlingen måste upphöra eftersom verksamheten utgör sådan kreditupplysningsverksamhet som enligt kreditupplysningslagen kräver tillstånd från Datainspektionen. Vad Datainspektionen däremot kan godta är att SCR behandlar per-

sonuppgifter om icke betalande campinggäster enbart för syftet att hantera betalningsanspråken gentemot de campinggäster som inte betalat.

Övrigt

Upplysningsvis informerar Datainspektionen om att tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet enligt 4 § kreditupplysningslagen endast får meddelas om verksamheten kan antas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt. Datainspektionen får besluta om villkor för hur kreditupplysningsverksamhet ska bedrivas. Av 5 § kreditupplysningslagen framgår att verksamheten skall bedrivas så att den inte leder till otillbörligt intrång i den personliga integriteten genom innehållet i de upplysningar som förmedlas. Av 6 § framgår bl.a. att uppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott inte får behandlas i kreditupplysningsverksamhet utan medgivande från Datainspektionen och att ett sådant medgivande får lämnas endast om det finns synnerliga skäl. I kreditupplysningsförordningen (1981:955) anges vad en ansökan om tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet ska innehålla.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skriften vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Inspektionen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick ta del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Länsrätten i Stockholms län för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Göran Gräslund i närvaro av chefsjuristen Leif Lindgren, datarådet Agneta Runmarker och avdelningsdirektören Catharina Fernquist, föredragande.

Göran Gräslund

Catharina Fernquist